

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

**ΧΩΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ
ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ**

**Μεσοπερίοδος 2020
Τέταρτη Διοργάνωση**

Συνάντηση της Σαντορίνης

15 – 20 Σεπτεμβρίου 2020

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Η Θήρα, στο μέσον του νότιου Αιγαίου και στην εξώτατη περιφέρεια των Κυκλάδων, δίνει με αρχετυπική σαφήνεια και αισθητή αμεσότητα τον δεύτερο πόλο του Ελληνισμού, το βίωμα του Αρχιπελάγους. Το Αρχιπέλαγος αντιπαρατίθεται και συμπαρατίθεται απέναντι στον πρώτο πόλο, την Ορεινή Αρχή της ηπειρωτικής Ελλάδας, τους βουνίσιους όγκους της Στερεάς και της Πελοποννήσου.

Η σημασία της Θήρας είναι καίρια, από χωρολογικής και πολιτισμικής άποψης, για την κατανόηση της ουσίας και της ιστορίας του Ελληνισμού.

Ένα τεράστιο τόξο από τις Ιούλιες Άλπεις στον μυχό της Αδριατικής κατευθύνεται ΝΑ, συνεχίζει με τις Δειναρικές Άλπεις, την Πίνδο, όρη της Αιτωλίας και της Πελοποννήσου, κάμπτεται ανατολικά στην Κρήτη, τις Κυκλάδες και τα Δωδεκάνησα, και παίρνοντας ΒΑ φορά ορίζει με τις οροσειρές του Τάυρου και του Αντίταυρου την Μ. Ασία για να καταλήξει στις μάζες του Καυκάσου και την αρχή του Ζάγκρου. **Αποτελεί το τόξο αυτό την ραχοκοκαλιά του ενιαίου Βαλκανομικρασιατικού γεωπολιτικού πεδίου.**

Στη μέση του γιγαντιαίου αυτού τόξου, και κατά την νότια καμπή του, βρίσκονται τα εστιακά σημεία για την τρίτη κοσμοιστορική Επανάσταση, τον Άξονα του Είναι ως Κάλλους. Η προετοιμασία έγινε ακριβώς εδώ, με πρώτο τον Κυκλαδικό πολιτισμό, μετά τον Μινωικό στην Κρήτη, τον «Μυκηναϊκό» εν συνεχεία από την ηπειρωτική Ελλάδα με κέντρο την Αργολίδα και Βοιωτία (πάλι Πελοπόννησο και Στερεά), και όλη ατή η

διεργασία τελικά κατέληξε στον κυρίως Ελληνικό, με την Δωρική ουσία και την Ιωνική έκφρασή του.

Νευραλγικό σημείο των μετασχηματισμών αυτών είναι η Θήρα.

Και κεντρικό σημείο επικοινωνιών από Ελλάδα προς Μέση Ανατολή.

Μεγάλο Μινωικό εμπόριο και πόλη (στο Ακρωτήρι) εκφράζει την Μινωική θαλασσοκρατία και την επιβολή της Κρήτης επί των πρώτων πληθυσμών των νήσων, Καρών και Λελέγων, ομοεθνιών της Πελασγικής διαστρωμάτωσης του Ελλαδικού χώρου.

Με την υπερίσχυση των Αχαιών, την επικράτηση του Μυκηναϊκού συστήματος ισχύος επί του Μινωικού, και την καταστροφή των Μινωικών κέντρων, φθείρεται, υποβαθμίζεται, και εγκαταλείπεται ως σημαντική μονάδα η Θήρα.

Με την απουσία των Μινωιτών και την αδιαφορία των Μυκηναίων, αποφασιστικότερα δε κατά την αποδυνάμωση και του Μυκηναϊκού συστήματος ισχύος, το Φοινικικό εμπόριο, και η εξάπλωση της Φοινικικής παρουσίας και δράσης στην Μεσόγειο, έκανε το νησί πιθανώτατα βάση του. Έτσι κατέγραφε τα γεγονότα η αρχαία Ελληνική παράδοση, προβάλλοντας πίσω στον Κάδμο, την ύστερη ιστορική εξέλιξη. Έτσι επίσης η Θήρα θα απετέλεσε κόμβο στην εισαγωγή του νέου αλφαβήτου της Ελληνικής μετά το ξέχασμα του προηγούμενου Μυκηναϊκού συλλαβικού (Γραμμικής Β). **Οι βραχοεπιγραφές της αρχαίας Θήρας, από τις πρώτες καταγραφές της Ελληνικής στο νέο αλφάβητο, και πρώτιστες σε αριθμό και σημασία, συνάδουν προς την υπόθεση. Είναι δε και μοναδικά αποκαλυπτικές του Δωρικού τρόπου βίου στην ύστερη γεωμετρική και πρώιμη αρχαϊκή εποχή: ανήκουν σε δυο κατηγορίες, θρησκευτικές και ερωτικές Δωρικά.**

Εν τω μεταξύ συμβαίνει ο Σπαρτιατικός αποικισμός της Θήρας (όπως και της Μήλου), από τον Θήρα, έναν Καδμείο. Οι ιστορικές παραδόσεις ταιριάζουν μεταξύ τους και αλληλοενισχύονται. Ο αποικισμός τοποθετείται χρονογραφικά στην πρώτη γενεά της Καθόδου των Δωριέων, κατά την κύρια χρονολόγηση περί το 1080 π.Χ.

Ο τόπος κατοίκησης εκφράζει το συστατικό βίωμα των κατοίκων και την προεξάρχουσα αξία τους. Η επιλογή προσδιορίζεται πολιτισμικά. Η μινωική πόλη είναι παράλια, κοιτάζει προς την Κρήτη και είναι προφυλαγμένη από τον Βοριά, αποτελεί καλό ελεύθερο λιμάνι. Οι Δωριείς

διαλέγουν τελείως άλλη τοποθεσία, παντελώς διαφορετικής φύσης, ψηλά στην προβεβλημένη άκρη του Μεσοβουνιού προς το πέλαγος.

Αλλού πάλι και τελείως διαφορετικά εδράζονται οι Βυζαντινοί, αλλού «κοιτάνε» και άλλα βιώνουν οι Φράγκοι. Τέσσερις πολιτισμοί, τέσσερα εξ ολοκλήρου διαφορετικά κέντρα σε ένα ελάχιστο κομμάτι γης μέσα στο πέλαγος.

Αποκαλυπτική μελέτη πολιτισμικών ουσιών και υπαρξιακών ριζών σε σχέση προς τον τόπο κατοίκησης τους σε ένα και το αυτό μικρό σε έκταση νησί. Μια από τις πολλές μοναδικές ιδιαιτερότητες της Σαντορίνης να αποτελεί παραδειγματικό, πλεονεκτικό πεδίο συγκριτικής μελέτης εξαιρετικά σημαντικών φαινομένων.

Τέτοιο βαρυσήμαντο φαινόμενο είναι και η Δωρική παρουσία σε ένα Ιωνικό φυσικό περιβάλλον, η συνάντηση του ορεινού Ίστασθαι σε ένα πεδίο γης (παντελούς απουσίας θάλασσας – άλλο το βίωμα του ποταμού και άλλο του πελάγους, ας είναι νερό και τα δυο!) με το Αιγαιοπελαγίτικο Κύμα σε ένα πεδίο θαλάσσης (μηδαμινής γης). Αυτό και αν είναι ανυπέρβλητα αποκαλυπτικό.

Και ακόμη, η γεωλογική σύσταση, το γεωγραφικό ανάγλυφο και η κλιματολογική συνθήκη της Σαντορίνης μιλάνε τόμους αναλύσεων με μόνη την βιωματική παρατήρηση και συναίσθησή τους. Ηφαιστειακή σύνθεση σε ένα πυρήνα ασβεστολιθικό, με έντονη διαφοροποίηση δεσπόζουσα θέασης (αρχαία Θήρα Δωρική στο Μεσοβούνι, Φηρά, νέα Θήρα, στην Καλντέρα), και σωτηρία από την πανταχού παρουσία του υγρού στην θάλασσα και στον αέρα (αν και χωρίς βροχή), με τον λατρευόμενο Βορέα. Οι γεύσεις των ξεριών προϊόντων της γης, αποκαλυπτικές και αυτές, και πρωτίστως του Διονυσιακού χυμού.

Έτσι πνέει το πνεύμα δίπλα και μέσα στα πράγματα, ταυτιζόμενο με το ον, όχι από μακρινές φλυαρίες άνου λόγου και αντίστοιχες δοκησίσοφες α-νοησίες κίβδηλων «κατανοήσεων» και θεομίσητων υποκειμενιστικών αυτοσωτηριών.

Με τις αισθήσεις νοεί ο νους, στις αισθήσεις είναι η νόηση και στην νόηση οι αισθήσεις της μιας και της αυτής αλήθειας του όντος. Γιατί το σώμα είναι πνεύμα κρυσταλλοποιημένο και το πνεύμα σώμα εναρμονισμένο, μία Μορφή δομής και αρμονίας, - γιατί το κάλλος είναι αλήθεια αισθητή στο Φαίνεσθαι και η αλήθεια είναι κάλλος νοερό στο Είναι, -- γιατί ο Κόσμος

είναι ο Θεός απο-καλυπτόμενος, και ο Θεός είναι το Κρύφιον του Κόσμου,
 --- γιατί Είμαι και Φαίνεσθαι ταυτίζονται, το Απόλυτο και η Φανέρωσή
 του.

Γιατί ο Απόλλων ανάσσει πάντων, νους τέλειος και κάλλος υπερτελής, ο
 Πρωθήβης της Αιωνιότητας.

*ὥς γάρ ἕκαστος ἔχει κρᾶσιν μελέων πολυπλάγκτων,
 τὼς νόος ἀνθρώποισι παρίσταται· τὸ γὰρ αὐτό
 ἔστιν ὅπερ φρονέει μελέων φύσις ἀνθρώποισιν
 καὶ πᾶσιν καὶ παντί· τὸ γὰρ πλέον ἐστὶ νόημα.*

Παρμενίδης B16 28DK

Θα «καταλάβουμε» κυριολεκτικά και μεταφορικά πολλά και καίρια στην
 Σαντορίνη.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τρίτη, 15 Σεπτεμβρίου

Ταξίδι προς Θήρα

8 μ.μ. Εισαγωγικά και Δείπνο

Τετάρτη, 16 Σεπτεμβρίου

10.30 π.μ. Αρχαιολογικός Χώρος Ακρωτηρίου (Μινωική Θήρα)

2 μ.μ. Κόκκινη Παραλία

7.30 μ.μ. Σεμινάριο 1

Προϊστορία και Ανθρωπογεωγραφία της Θήρας

Κάρες, Μινώιτες, Φοίνικες, Μινύες, Δωριείς

(Η Εξιστόρηση του Ηροδότου).

Σημαίνουσες Φάσεις της Ιστορίας της Θήρας

9 μ.μ. Φηρά

10 μ.μ. Δείπνο

*

Πέμπτη, 17 Σεπτεμβρίου

10. 30 π. μ. Αρχαιολογικός Χώρος Αρχαίας Θήρας

(Άνοδος από την σπηλιά της Ζωοδόχου Πηγής και το
Νεκροταφείο της Σελλάδας.

Κάθοδος από το Ασκηταριό).

4. 30 μ.μ. Καμάρι

8 μ.μ Σεμινάριο 2

Μια Δωρική Πόλη στο Αιγαίο

Τρόπος Ζωής, Λατρείες, Επιγραφές, Πολεοδομία.

9.30 μ.μ. Δείπνο

*

Παρασκευή 18 Σεπτεμβρίου

10.30π.μ. Προϊστορικό Μουσείο Θήρας

2.30 μ.μ. Ηρώο, Εχένδρα, Τάφοι σε Βράχο στον Εξωμύτη

3.30 μ.μ. Περίσσα

8 μ.μ. Σεμινάριο 3

Μινωική και Μυκηναϊκή, Δωρική και Ιωνική Τέχνη

Προϊστορικές Τοιχογραφίες και Γεωμετρική Αγγειογραφία

9.30μ.μ. Δείπνο

Σάββατο, 19 Σεπτεμβρίου

10.30 π.μ. Αρχαιολογικό Μουσείο Θήρας

3.30 μ.μ. Καστέλι Πύργου

5 μ.μ. Ι. Μ. Προφήτου Ηλία και Εσπερινός

7.30 μ.μ. Σεμινάριο 4

Γεωπολιτισμική Ανάλυση

Δωρικό και Ιωνικό στην Αρχαία Θήρα.

Ειδικά η Περίπτωση της Αρχαϊκής Πλαστικής:

Οι Κούροι και η Κόρη της Θήρας

9 μ.μ. Οία

10 μ.μ. Δείπνο

Κυριακή, 20 Σεπτεμβρίου

Πρωινή Σύναξη

Τέλος Συνάντησης

